

Kerro kerro kuvastin, ken on kielistä kaunehin? Tähän kysymykseen ei ole helppoa vastata ja jokaisella on oma suosikkinsa. Kuitenkin, kielten kauneuskilpailussa 1934 Pariisissa, ukraina otti kolmannen sijan ranskan ja persian jälkeen. Minulla ei ole tietoa uudemmista kielten missikisoista!

lirin kieli ei tunne sanoja "kyllä" tai "ei", vaan voit vastata kysymykseen käyttämällä verbimuotoja. Joten vastaus kysymykseen "Ovatko he myyneet talonsa?" olisi "(he) ovat myyneet" tai "(he) eivät ole myyneet". liriksi: "Ar dhíol siad an teach? Dhíol/ Níor dhíol." Vaikka iirissä ei ole sanoja "kyllä" ja "ei", on siinä monia muita ainutlaatuisia sanoja, aivan kuten seuraavalla sivulla oleva kielessä...

Espanjassa on ilmaisu "¡el mundo es un pañuelo!" (maailma on nenäliina), joka osoittaa yllätystä, kun tapaa jonkun tutun sattumalta odottamattomassa paikassa. Maailma onkin paljon pienempi! Tästähän kyse kielten ja kulttuurien opiskelussa? Espanja on todellinen maailmankieli: se on 20 maan virallinen kieli ¡Olé!

Luksemburgi sai kirjoitetun muotonsa vasta 1980-luvulla. Aiemmin luksemburgia kirjoitettiin vain harvoin, joten virallisia oikeinkirjoituksen sääntöjä ei ollut. Entä viittomakielet, voiko niitä kirjoittaa? Siirry seuraavalle sivulle niin saat tietää.

Koskaromanikielion viimeaikoihin asti siirtynyt vain suullisesti seuraavalle sukupolvelle, sillä ei ole olemassa yleisesti hyväksyttyä kirjallista muotoa. Eri romanikieliet on kirjoitettu niillä aakkosilla, joita romaniyhteisöä ympäröivä hallitseva kieliryhmä on käyttänyt. Silti nykyisin on mahdollista lukea romanikielisiä poliittisia tekstejä, sanomalehtiä ja jopa Shakespearea!

Friisin kieli on luultavasti kaikkien lähimpänä englantia oleva kieli. "De sinne is waarm en it ljocht fan de sinneskyn fielt noflikmeidesêftewyn." Saitko selvää? Vertaa englanttiin: "The sun is warm and the light from the sun-shining feels good with the soft wind."

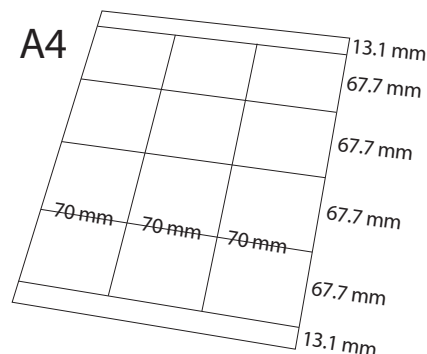
Hollannin kielessä on eräs erityinen sana: "gezellig". Se on yksi eniten käytetyistä hollantilaisista sanoista, ja asiayhteydestä riippuen se voidaan kääntää kodikkaan, hauskan tai mukavan tunnelman tunteeksi. Se voi myös viitata yhteenkuuluvuuden tunteeseen, rakkaan kanssa vietettyyn aikaan tai ystävän tapaamiseen pitkän ajan jälkeen. Esimerkiksi: "olemme viettäneet gezellige -illan, pelanneet pelejä ja pitäneet hauskaa ..."

Jos haluat sanoa katalaaniksi, että vain muutama ystävä tuli sinun syntymäpäiväjuhliisi (toivottavasti näin ei koskaan tapahdu sinulle!), sanot vain "quatre gats" (neljä kissaa) ja kaikki on selvää! Mutta ennen kuin valitat huonoista synttäreistä, sano "Gràcies!" (kiitos) niille "neljälle kissalle", ketkä tulivat paikalle!

Tanskaksi "Der er ingen ko på isen" on suomeksi "Jäällä ei ole lehmää", mutta sen todellinen merkitys on "Ei ongelmaa". Joten jos lehmiä ei näy jäällä, pitäisi kaiken olla kunnossa. Kuten olet varmaan huomannutkin, monien kielten sananlaskuissa esiintyy eläimiä.

Sana aakkonen (englanniksi alphabet) tulee kreikan aakkosten kahdesta ensimmäisestä kirjaimesta: "alfa" ja "beta". Kreikkaa kirjoitetaan nykyisin vasemmalta oikealle aivan kuten muitakin eurooppalaisia kieliä, mutta näin ei aina ole ollut. Aiemmin sitä voitiin kirjoittaa oikealta vasemmalle ja jopa vuorotteleviin suuntiin kullakin rivillä. Seuraavilla sivulla näytän hauskoja tapoja Kreikan naapurimaista.

Kielemme on yksi harvoista Euroopan kansallisista kielistä, joka ei ole indoeurooppalainen. Se kuuluu samaan suomalais-ugrilaiseen kieliperheeseen kuin viro ja unkari. Toinen erottava piirre eurooppalaisiin kieliin nähden on mahdollisuus ilmaista useita asioita yhdellä sanalla. Esimerkiksi sanoilla istun, istahtaisn, istahdan ja istahtaisinkohan voidaan ilmaista eri asioita samaa verbiä käyttäen.

Hei! Minun nimeni on Lara! Liity seuraani tälle kiehtovalle matkalle läpi Euroopan kauniiden kielten...Aloitamme tämän matkan "krasavikista" Odota. Mikä "krasavik"? "Krasavik" tarkoittaa huhtikuuta ja on kaunein kuukausi Valko-Venäjällä ja siksi valkovenäläiset ovat nimenneet tämän kuukauden "kauniiksi". Ja kukapa ei pitäisi keväästä?

Pizzan,pastan ja juustonmaassa ei ole yllätys, kun joku saa "abbioco". Englanniksi sanalle ei ole tarkkaa vastinetta; se viittaa tunteeseen, kun on nauttinut ylenmäärin ruokaa ja juomaa. Käännä seuraava sivu ja löydät uuden ainutlaatuisen ruokaan liittyvän sanan...

Latvialaiset rakastavat laulamista! "Dainat" ovat Latvian kansanlauluja, joissa kuvastuu muinainen latvialainen perimätieto. Yli tuhat vuotta sitten syntyneet "dainat" ovat suullisesti säilyneitä elämänviisauksia. Dainat ovat osa työtä ja juhlaa (kuten vuotuinen juhannusjuhla pääkuvassa). Dainoja on yhteensä yli 1,2 miljoonaa!

Malta on puhujamäärältään pienin virallinen EU-kieli. Se kuulostaa samalta kuin foinikian kieli, jota puhuttiin muinaisen Välimeren alueilla 3000 vuotta sitten. Malta on ainoa kieli Euroopassa, joka kuuluu afro-aasialaiseen kieliperheeseen ja on myös ainoa kieliperheensä kieli, joka käyttää latinalaisia aakkosia. Käännä seuraavalle sivulle ja näytän sinulle erään eristäytyneen kielen.

Viron kieli rakastaa vokaaleja! Vokaalien määrä virossa on kaikkien Euroopan kielten suurin ja siinä on monia sanoja kuten "jäääär" (jään reuna), "töö-töö" (yötyö) tai "öueaiaääre" (aidan reuna)! Nyt näytän sinulle kielen, joka voi muodostaa kokonaisen lauseen ainoastaan vokaaleista ....

Jos et ole kiinnostunut vokaaleista, saattaa tšekki olla sinulle sopiva kieli! Hyvin yleisiä ovat sanat, jotka koostuvat vain konsonanteista, kuten krk "kaula", prst "sormi" tai smrk "mänty", ovat hyvin yleisiä. Kokeile tšekkiläistä kielijumppaa: "Chrt pln skvrn zdrhl z Brd", joka tarkoittaa "täplikäs vinttikoiria pakeni Brdyvuorilta". Rakkaus konsonantteihin on suuri myös naapurimaassa-arvaatko mikä kieli on kyseessä?

Jokaisella maalla on oma viittomakielensä. Eri maiden viittomakielen käyttäjät käyttävät usein kansainvälistä viittomista ymmärtääkseen toisiaan. Viittomakieliä voidaan kirjoittaa useilla tavoilla. Esimerkiksi tiettyjä symboleja käytetään kuvaamaan merkin käsimuotoa ja liikettä sekä ilmeitä. Ja nyt kun on puhuttu paljon aakkosista, niin...

Liettua on yksi maailman vanhimmista puhutuista kielistä. Siinä on muinaisen sanskritista peräisin olevia sanoja, kuten "vyras" (mies), "šuo" (koira), "avis" (lammas). Liettualaiset voivat siis tunnistaa joitain sanoja kuunnellessaan tätä seuraavaa kieltämme. Alkaakin olla nälkä, nyt jotain syötävää...

Kun albaanit pudistavat päätään puolelta toiselle, se ei tarkoita "ei", vaan päinvastoin "kyllä, olen samaa mieltä, olen kuulolla". Jos taas nyökkäät, se ei merkitse "kyllä" vaan "anteeksi, pelkäänpä, että ei" ja ennakoi huonoja uutisia. Joten ole erityisen varovainen pudistaessasi päätäsi Albaniassa - olet ehkä juuri hyväksynyt jotain, mitä et ollenkaan tarkoittanut!

Galegon kielessä on 60–100 sanaa, jotka viittaavat erilaisiin sateisiin. Jos olet käynyt Galiciassa, tiedät miksi! Esimerkiksi "babuña" viittaa sateeseen, joka kuulostaa pieneltä vauvalta, "torbón" on sadetta, jolloin ukkostaa ja salamoi. "Ballón" on sadetta, joka sataa rankkoina kuuroina useiden päivien ajan...

Ranskan kielessä on erikoinen tapa laskea 70 ja 99 välillä? Numero 75 sanotaan sanotaan "60 plus 15". Numero 80 sanotaan "4 kertaa 20!" 96 taas on "4 kertaa 20 plus 16". Ranskan puhujien täytyy olla hyviä matikassa! Ranskaa pidetään yhtenä kauneimmista kielistä erään toisen kielen kanssa... haluatko arvata, minkä?

Ruotsin kielessä on täydellinen sana ilmaista ei liikaa, ei liian vähän vaan juuri sopivasti: "lagom". Ruotsiksi voit siis kauniisti sanoa, että olet juuri syönyt sopivan paljon "lagom"! Nyt olemme käsitelleet ainutlaatuisia sanoja, joten katsotaanpa myös joitain ainutlaatuisia ilmaisuja ...

Serbia on yksi harvoista eurooppalaisista kielistä, joissa on käytössä sekä kyrilliset että latinalaiset aakkoset. Serbian puhujat pystyvät käyttämään kumpaakin kirjoitusta yhtä hyvin. Serbian kyrillisissä aakkosissa on vain 30 kirjainta. Aakkosista puheenollen... Haluan näyttää sinulle kielen, jolla on hyvin ainutlaatuiset aakkoset ...

Meillä on tapana ilmaista reaktiomme lyhyillä lauseilla tai sanoilla, joilla ei ole erityistä merkitystä. Makedonialaisilla on hieno tapa tehdä tämä sanomalla "lele!". "Lele" voi tarkoittaa "voi luoja!" tai "vau!" ja voit lisätä niin monta le:tä kun haluat. Voit siis sanoa "Le le le le le! Onpa hieno koira!". Seuraavalla sivulla tutustut kieleen, jossa ei ole sanoja "kyllä" tai "ei" ...

Romanian kieli on myös rakastunut vokaaleihin. Romaniaksi voi muodostaa merkityksellisen lauseen, joka koostuu vain vokaaleista: "Oaia aia e a ei, eu-i-o iau" tarkoittaa "Tuo lammas on hänen, minä vien sen". On myös joitakin kieliä, jotka kokonaan yrittävät välttää vokaalit....

2 ihmistä on hyvin erityinen ilmaisu sloveeniksi! On olemassa yksikkömuoto (yksi henkilö) ja monikko (monta henkilöä). Lisäksi on myös oma muoto kahdelle henkilölle. Jos siis haluat sanoa "minä ja sinä", sanot "midva" (Se tarkoittaa me kaksi miestä tai yksi mies tai yksi nainen). Sanoessasi "midve/medve"(tarkoittat me kaksi naista). Numeroista puheenollen...seuraavaksi tulee kieli, jolla on mielenkiintoinen laskentajärjestelmä...

Norjan kielessä on monia sanoja, jotka tunnetaan muissa laajemmin puhutuissa kielissä. Kuka ei olisi kuullut peikosta, norjaksi "troll"? Jos peikot ovat sinusta hieman pelottavia (minusta myös!), niin ajattele sen sijaan kauniita norjalaisia vuonoja, "fjords". Jos vuonoista heräsi ruokahalusi matkailuun, niin älä unohda englantilaista sanaa muna, "egg".

Lähes kaikki kielet kuuluvat johonkin kieliperheeseen ja niillä on keskenään monia yhteisiä piirteitä. Mutta baski on ainoa kieli perheessään...Sen uskotaan olevan yksi vanhimmista eurooppalaisista kielistä ja sen alkuperä on edelleen mysteeri. Eli, jos haluat liittyä todella harvinaislaatuiseen kerhoon, opettele baskia, niin sinusta tulee "euskalduna" (baskin kielen puhuja)!

Saksa on yksi kielistä, joissa on pisimmät sanat. Kuvailaksesi asioita yhdistät eri sanoja, jolloin niistä tulee uusia sanoja. Joten sana jalkapallon maailmanmestaruuskisojen karsintaottelu on saksaksi "Fußballweltmeisterschaftsqualifikationsspiel". Joskus voi olla hieman hämmentävää, jos et tiedä, mitkä sanat yhdistettiin kuten "Urinsekten", mutta saat selvittää sen itse!

Myös bulgarialaiset nyökkäävät sanoessaan "ei" ja pudistavat päätään sanoessaan "kyllä". Toinen bulgarialle tyypillinen ominaisuus on, että se on yksi harvoista slaavilaisista kielistä, jossa ei ole sijamuotoja. Joten pitäisi olla helpompaa oppia bulgariaa kuin tšekin, jossa on 7 sijamuotoa! Myöskään makedonian kielessä ei ole sijamuotoja.

Myös azerin kielessä sana "o" merkitsee sanoja "hän" ja "se". Mutta tämä ei ole ainoa yhteinen asia turkin ja azerin kielissä. Ja yllättävästi yhdessä asiassa löytyy yhtäläisyys näiden kielten ja suomen kielen välillä! Esimerkiksi sana "kanssa" ei tule substantiivin eteen kuten germaanisissa kielissä vaan sen jälkeen. Joten azeriksi "äitini kanssa" on "anam ilə". Toinen erityispiirre azerissa on, että kirjoitettaessa latinalaisella tai kyrillisellä kirjaimistolla on kirjoitussuunta vasemmalta oikealle. Kirjoitettaessa arabialaisella kirjoituksella, on kirjoitussuunta oikealta vasemmalle.

Pohjoissaame on yksi saamen kielistä ja sitä puhutaan Pohjois-Euroopan maissa. Siksi ei ole ihme, että pohjoissaamessa monia sanoja lumelle ja jäälle. Esimerkiksi "čahki" on kova lumipallo, jota heitetään lumisodassa, "vahca" on uusi tai löysä lumi ja "soavli" on likainen lumi.

Venäjässä on yksi ainutlaatuinen sana jääkerrokselle, joka laskeutuu ja lämpötilan noustua sulaa ja sitten taas jäätyy uudelleen: "Гололедица" (gololedica). Sanatarkka käännös on paljas jää. Tesitkö, että venäjää äidinkielenään puhuvia on Euroopassa kaksi kertaa enemmän kuin englantia?

Bosnia on hyvin samanlainen kuin kroatia ja serbia, mutta sillä on vahva yhteys turkin kieleen. Bosnia oli noin 400 vuotta osa Ottomaanien valtakuntaa ja otti siksi käyttöön monia turkkilaisia lainasanoja, kuten "minduše" (korvakorut), "bujrum" "(Lähdetäämpä) tai" avlija "(sisäpiha).

Kyllä, slovakki tykkää myös konsonanteista! Monet slovakin sanat muodostuvat kokonaan tai pääasiassa konsonanteista, kuten sanat "vrb" (paju), "štvrt" (neljännes) tai "smrt" (kuolema). Slovakkia pidetään kielenä, jota muiden slaavilaisten kielten puhujien on helpointa ymmärtää. Siirry seuraavalle sivulle löytääksesi erään taloudellisen kielen...

Kroatia on yhdessä serbian ja bosnian ohella yksi eteläslaavilaisista kielistä, joilla on monia yhteisiä piirteitä. Nämä kielet ovat niin samankaltaisia, että puhujat ymmärtävät helposti toisiaan. Kroatian lyhyimmät sanat koostuvat vain yhdestä kirjaimesta - "a" (mutta, ja), "o" (noin), "u" (sisään), "i" (ja), "s" (kanssa, jostain) tai "k" (vastaan).

Georgian sana "shemometchama" tarkoittaa, että jatkat syömistä, vaikka olet täynnä, koska ruoka maistuu niin hyvältä. Merkitys on sanatarkasti "söin vahingossa kaiken". Georgian kielen kirjoitusjärjestelmät (niitä on 3), ovat ulkoasultaan koristeellisia. Seuraavalla sivulla näytän sanan, joka on juuri sopiva tilanteeseen kuin tilanteeseen...

Turkki on kieli ilman sukupuolta! Turkiksi on mahdollista kuvailla henkilöä ilman luokittelua tytöksi tai pojaksi. Yksi sana "o" sisältää merkitykset "hän" ja "se". Käännä seuraavalle sivulle, niin näet toisen samankaltaisen kielen...

Islannilla ei ole läheisiä naapurimaita ja kieli, jonka viikingit toivat 800-1000-luvuilla, ei ole juurikaan muuttunut vuosisatojen aikana. Islannin kieli välttää vieraiden sanojen käyttöä ja uudet sanat muodostuvatkin muinaisista viikinkisanoista. Joten sana tietokone "tölva" on muodostettu vanhoista sanoista "tala" (numero) ja "völva" (naisprofeetta).

Unkarin kielen sanotaan olevan yksi vaikeimmin opittavia kieliä, johtuen monimutkaisista kielioppisäännöistä ja poikkeuksista. Mutta unkarin oppiminen on vaivan arvoista, koska se pystyy ilmaisemaan pitkiä kuvailuja yhdellä sanalla. "Aranyhíd" on kirjaimellisesti "kultainen silta", mutta tarkoittaa "auringon hehkuva heijastus veden pinnalla".

Retoromaani on vähiten tunnettu Sveitsin neljästä virallisesta kielestä. Retoromaanin historia alkaa ennen Kristuksen syntymää roomalaisten valloittaessa Alppien ja Tonavan välisen alueen. Samalla roomalaisten kieli latina sekoittui näiden alueiden ihmisten kieliin. Tästä sekoituksesta kehittyi vähitellen retoromaani - ja se muuttuu yhä edelleen!

Walesin "Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwllllantysilio-gogoch" on Euroopan pisin ja maailman toiseksi pisin paikannimi. Se tarkoittaa "Pyhän Marian kirkko valkoisen pähkinäpuun varjossa lähellä Pyhän Tysilion punaisen luolan putouksen pyörteitä." Käännä sivu nähdäksesi kielen, jonka sanat ovat yhtä pitkiä Walesin paikannimet...

Puolan kielessä on monia hauskoja sanontoja. Puolaksi sanotaan esimerkiksi "Nie mój cyrk, nie moje małpy", joka tarkoittaa kirjaimellisesti "Ei minun sirkukseni, ei minun apinani". Lauseella ei ole kuitenkaan mitään tekemistä apinoiden kanssa, vaan se tarkoittaa "se ei ole minun ongelmani". Eräs toinenkin kieli ilmaisee hauskesti jotain vastaavaa...

Englanti on maailman puhutuin kieli. Englannin kielen puhujia on lähes 1.3 biljoonaa, mutta vain arviolta yksi kolmasosa on syntyperäisiä puhujia. Kun puhumme samaa kieltä, ymmärrämme toisiamme ja tajuumme kuinka paljon asioita jaamme yhdessä. Silloin maailma ei vaikuta niin isolta loppujen lopuksi.

Armenian kielessä on käytössä aakkoset, jotka ovat poikkeavat muista eurooppalaisista kielistä. Ne luotiin noin 2400 vuotta sitten! Koska armenialaiset ovat hyvin ylpeitä ainutlaatuista aakkosistaan, pystyttivät he muistomerkin niille! Armenia viettää lokakuussa omaa erityistä kielipäiväänsä, Pyhää kääntäjien päivää.

Portugalia ei ehkä pidetä maailmankielenä. Kuitenkin Brasiliassa portugalia puhuu yli 220 miljoonaa ihmistä äidinkielenään! Portugali on maailman seitsemänneksi puhutuin kieli! Portugalin puhujat ymmärtävät yleensä espanjaa, galegoa ja italiaa, koska nämä kielet ovat hyvin samankaltaisia. Galegosta puheen ollen...